

NVE – Konsesjonavdlingen

v/ Henrik Langbråten

Helgeland Kraft sine kommentarer til høringsuttalelser knyttet til Blakkåga kraftverk i Rana kommune

Generelt

Det er i henhold til nasjonal og regional politikk at det skal bygges småkraft i Norge/Nordland. Norge har ambisjon om utbygging av 13 TWh ny fornybar energi gjennom el sertifikat markede med Sverige. At denne utbyggingen av energi vil komme i konflikt med enkelte naturverdier er ikke til å unngå. Nordland fylke har ambisjon om å bidra med 1,3 TWh ny småkraft produksjon. Fylket sitt verktøy i denne sammenhengen er regional plan om små vannkraftverk i Nordland som forsøker å identifisere prosjekter som har akseptable konsekvenser for andre arealbruksverdier. Dersom Nordland skal bidra med 1,3 TWh småkraft vil dette ha noen konsekvenser for biologisk mangfold, landskap, reindrift osv, totalt vil det være behov for ca 220 småkraftverk¹ for å nå målsetningen. Blakkåga kraftverk tilsvarer 4-5 prosjekter med tilhørende rørgater, adkomstveier, nettlinj, kraftstasjoner, redusert vannføring, tap av INON mv. Det er Helgeland Kraft sin oppfatning at Blakkåga kraftverk med vannvei i fjell gir et betydelig kraftbidrag (i småkraftsammenheng) til en lav miljøkostnad.

Helgeland Kraft erkjenner at det er helt legitimt å være mot utbygging av småkraft og ny fornybar energi, men det er historieløst kun å fokusere på de negative sidene som vannkraftutbyggingen i Rana har ført med seg. Utbyggingen av kraftverk og industri har ført til grunnlag for bosetning, sykehus, veier og infrastruktur som man i dag tar for gitt men som for bare 50-60 år siden ikke var noen selvfølge.

Kort oppsummering

Sametinget, Statens vegvesen og Direktoratet for mineralforvaltning har ingen innvendinger til omsøkt kraftverk, men noen generelle kommentarer knyttet til sine ansvarsområder.

Fylkesmannen, Rana kommune og Nordland fylkeskommune fraråder konsesjon hovedsakelig på bakgrunn av elvedeltaet nedstrøms Blakkåga kraftverk. Deltaet er i liten grad beskrevet i søknaden og det vises til føre var prinsippet på bakgrunn av ukjent konsekvens på den glasifluviale prosessen.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland (FNFN) er kritisk til inngrep(et) som kan redusere viktige naturverdier.

Rana Jeger og Fiskerforening er kritisk til inngrepet med tanke på samlet belastning.

Naturvernforbundet i Rana og omegn, kritisk til Blakkåga på grunn av beliggenheten nært til en av innfallsportene til Saltfjellet nasjonalpark.

¹ Småkraftverk 2 MW, 6 GWh (medianverk)

Tema som er kommentert i flere høringsuttalelser:

Deltaområdet

Flere av høringsuttalelsene stiller spørsmålstegn ved tiltakets påvirkning på den glasifluviale prosessen med tanke på det lokalt viktige deltaområde med hensyn på biologisk mangfold nedstrøms kraftverk. Grunnen til at deltaet ikke er beskrevet i søknaden er at HK/Sweco i utgangspunktet ikke har vurdert etablering av Blakkåga kraftverk til å ha noen negativ konsekvens for elvedeltaet nedstrøms kraftverk.

Når det nå stilles spørsmålstegn til konsekvensene og dette i hovedsak er bakgrunnen til fraråding av konsesjon vil vi ta initiativ til nærmere utredninger av konsekvenser for elvedeltaet slik Rana kommune ber om. På grunn av ferietid vil vi komme tilbake med dette når det er klart.

Friluftsliv og landskap

Noen av høringspartene tar også på seg rollen som "allmennheten" og fokuserer på tap av natur og forringet mulighet for friluftsliv. Helgeland Kraft ser at dette bildet er alt for unyansert og opplever blant annet ved utbygging av Øvre Forsland kraftverk i Leirfjord 2013-2015, se figur, en betydelig økt friluftaktivitet som følge av utbyggingen. Tilbakemeldingene knyttet til utbyggingen er i all hovedsak positive. For noen vil alle inngrep i naturen forringe opplevelsen men dette gjelder på langt nær alle.

Utbyggingen av Blakkåga kraftverk er vurdert til å ha små negative konsekvenser for landskap og friluftsliv i driftsfasen. Dette er dokumentert i rapporten "Konsekvenser for landskap, inngrepsfrie områder, kulturhistorie og friluftsliv" utarbeidet av Sweco.

Dette er begrunnet med at elva er nedskåret i terrenget og omsluttet av tett skog. De tekniske inngrepene er relativt beskjedene med vannvei i tunnel og kort adkomstvei fram til kraftstasjon, dam og inntak bygges veiløst gjennom adkomst i tunnelen.

Helgeland Kraft har en ambisjon om at utbygging av småkraftverk ikke nødvendigvis trenger å være i konflikt med friluftsliv og legger betydelige resurser ned i å tilpasse våre inngrep i naturen slik at de kan være positive elementer som kan føre til økt ferdsel og friluftsliv ref Øvre Forsland.



Illustrasjon av kraftstasjon med to Francisturbiner installert.

Bekkekløft

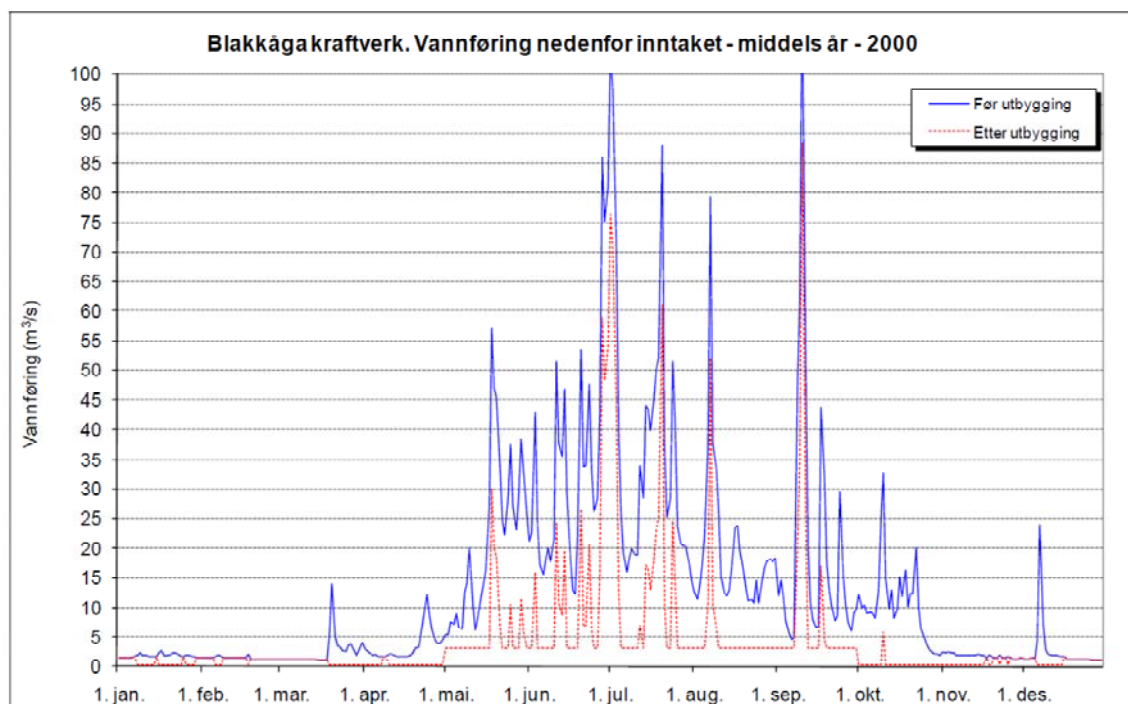
Flere av høringspartene er kritiske til tiltaket med tanke på bekkekløften som er vurdert til middels verdi, her er Helgelandskraft av den prinsipielle oppfatningen at det er konsekvensene av et tiltak som skal vurderes og ikke verdien av en lokalitet.

Det er dokumentert at kløften er åpen og ventilert og at Blakkåga i liten grad bidrar med sprut på grunn av at elva renner rolig gjennom kløften. På bakgrunn av dette vurderes det at redusert vannføring vil ha liten negativ konsekvens.

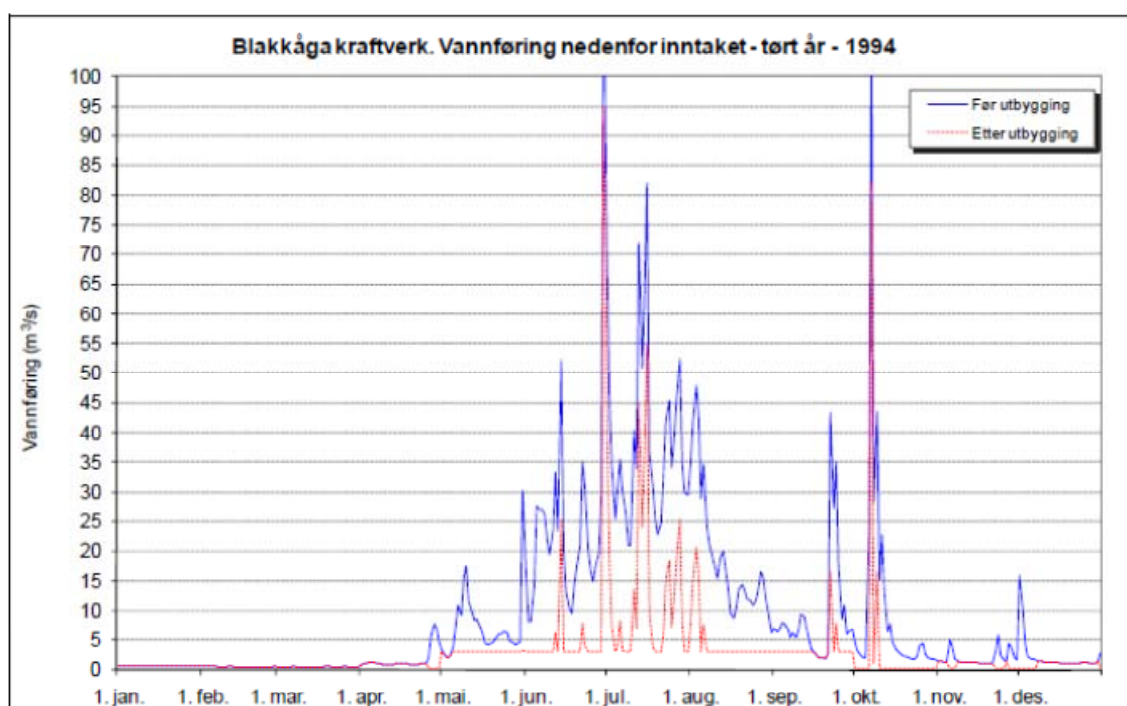
Som følge av at Blakkåga er en breelv har den en spesiell hydrologi, se i oversikten over hydrologiske år (fig 4-9 i konsesjonssøknaden). Vannføringen er størst i sommermånedene som følge av smelting fra Svartisen. Av figurene kan man se at det er det betydelig mengder vann ut over minstevannføring både i mengde og tid selv i et tørt år.

I et "normalt" vassdrag vil den grønne perioden av året stort sett også være en av de tørreste (juni-aug) da det normalt ikke vil annet en minstevannføring i vassdraget. I Blakkåga er det på grunn av smeltingen en av de våteste, dette fører til at det i tørre og varme perioder vil være betydelig vannmengder også i bekkekløften.

Foreslått minstevannføringen i perioden 1.mai til 1. oktober er i Blakkåga større en middelvannføringen i de fleste småkraftprosjekter.



Figur 5. Plott som viser vannføringsvariasjoner rett nedenfor inntaket i et middels år (før og etter utbygging).



Figur 6. Plott som viser vannføringsvariasjoner rett nedenfor inntaket i et tørt år (før og etter utbygging).

Kommentarer til de enkelte høringsuttalelsene

Kommentarer til landskap og friluftsliv, deltaområdet og bekkekløften vil ikke bli kommentert spesielt på de enkelte høringsuttalelsene. Generelle kommentarer vil heller ikke bli kommentert.

Fylkesmannen

Ingen spesielle kommentarer ut over det som er redegjort for knyttet til deltaområdet og bekkekløft.

I forhold til reindrift vil dette i følge Per Kuhmunen (distriktsleder) være akseptabelt. Helgeland Kraft tar dette til etterretning.

Rana kommune

Anbefaler ikke konsesjon spesielt i forhold til konsekvenser for deltaområdet, dette har vi redegjort for og vil komme tilbake med ytterligere kunnskap.

Ved konsesjon anmoder de om:

- Detaljplanlegging må skje i nær dialog med reindriftsnæringen
- Nærmere utredning av konsekvenser for elvedeltaet må utredes.
- Blakkåga må få tilstrekkelig minstevannføring,

Disse punktene mener vi blir ivarettatt gjennom NVE og konsesjonsbehandlingen og eventuelt detaljplaner.

Revisjon av vilkår knyttet til Svartisen:

Vi kan ikke se at utbygging av Blakkåga har noen direkte kobling mot en eventuell framtidig revisjon av konsesjonsvilkår knyttet til utbygging av Svartisen. Vi regner med at NVE i sin behandling vurderer tidligere utbygginger i sin totale vurdering av alle prosjekter i Rana kommune.

Nordland fylkeskommune

Fylkestinget fraråder konsesjon på bakgrunn av negative konsekvenser på naturtyper og reindrift. I forhold tematikken knyttet til bekkekløft og deltaet er dette kommentert

Fylkesrådet vurderer at Blakkåga kraftverk er middels samfunnsnyttig. Blakkåga kraftverk vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende 28 GWh.

I forhold til fylkeskommunen sin ambisjon om 1,3 TWh ny småkraft savner Helgeland Kraft en vurdering av hvordan denne skal framskaffes på en billigere måte med tanke miljøkostnader. Blakkåga vil erstatte 4-5 småkraftprosjekter (med konsekvenser) og gi et "betydelig" bidrag til Nordland fylkeskommune sin målsetning. I den sammenhengen mener vi å kunne hevde at samfunnsnyttien er stor selv om prosjektet isolert ikke gir stor samfunnsnytte.

I forhold til reindriften har disse selv vurdert tiltaket som akseptabel ref. Fylkesmannens uttalelse. Fylkesrådet har selv vurdert konflikten som liten negativ ref tabell 3 i vedlegg 6. Vi er usikker på hvorfor fylkesrådet drar fram dette temaet i sin fraråding.

FNFN

Ingen spesielle kommentarer ut over det som er kommentert under deltaområdet og bekkekløften.

Rana Jeger og Fiskerforening

Ingen spesielle kommentarer ut over det som er kommentert under landskap og friluftsliv, deltaområdet og bekkekløften.

Naturvernforbundet i Rana og omegn

Ingen spesielle kommentarer ut over det som er kommentert under landskap og friluftsliv.

Mvh

Helgeland Kraft

Tore Bjørnå-Hårvik